

JANÁKY MARIANNA

a partra

(VERSES ELBESZÉLÉS, II. RÉSZ)

gerdinek nem ízlettek a felnőtt macskatápok. zimmermädchen
maradtam magnak újra a lakásban.
nem ér a nevem, káposzta a fejem,
amerika szandit tőzse zsebre tette,
pista meg a vándorcirkusból szobáról-szobára ment.
viktort a facebookon találtam meg.
nehogy összefeküdj vele!, mondta anya.
éltette, hogy bosszanthat.
amikor viktorral beléptünk a lakásba, áramszünet lett.
moszkva táltosán villámszáron ültem.
ugye ezt nem küldöd be sehová!, írta szandi.
kis fekete csibém már oviba járt,
anya utolsó szavai: lestoppoltam a halált.
én meg csak hajtogattam emlékeim,
mint ő régen a kedvenc pogácsám.
a lagzira készült.
kislánykoromban anya elvett feleségül.
de hát apa már a temetőben!, ütöttem az asztalt ököllel.
nagy sütés-főzést rendeztünk.
igaz, a marcipánpár nem hasonlított ránk.
pistának meg lőttek, nem volt ott a temetésen.
szandi moszkvába is eljött.
kis fekete csibém az egyetlen koszorúslány az esküvőn.
fekete hajában vibráló rózsaszín pillangó,
amit még az anyja kapott edgartól.
viktor nyitott nekem egy könyvelőirodát.
éltünk, mint halak a vízben, mígnem egyszer
megfagyott a levegő, rám ordított falakra feszítve az éjszakát:
menj vissza oda, ahonnan jöttél, ha valami bajod van!
minden nap emlékekkel ettem tele magam.

szandit és mercédeszt monitoron gyakran láttam,
virágoztak, mint szegeden a fűvészkertben a mimózák.
csomagom repülón, villamoson csak gerdi volt,
a szegedi városháza kacsalábon forgott.
beszélni angol, orosz, de nem kapni állás,
mondtam szandinak.
megkereshetnéd apát!
majd ha lakatlan szigeten leszek!, feleltem.
lecsapta a telefont. a kiábrándulás
írtam a felhők hátoldalára tovább.
képzeletben felrobbantottam a gyárakat, üzemeket,
a sok könyvelőirodát, és utoljára a városházát.
amikor a tűz már átterjedt a széchenyi térre,
felhívtam lelkem 105-jét.
tetszett az öntűzoltás.

a macska, a merénylőtárs kosarában elterülve nyalogatta talpát.
szandi küldött minden hónapban ötven dollárt.
nem kellene, nagyanyád háza eltart minket akár tíz évig is gerdivel!
moszkva fél év után jelentkezett:
felejtünk el mindent! nem adom be a válást, ha visszajössz!
gerdi az ölemben hátát felpúpozva ücsörgött.
akkor már próbaidősként az illatszergyárban dolgoztam.
a minimálbéternél valamivel több, hawaii.
maradtunk itthon matrjoskák.
nem mondom, hogy nem sírtam gyakran.
hogyan mondjam meg szandinak?
az apja...
nyáron akart kimenni.
ráadásul gerdi összeszedett valamit,
lehányta a lépcsőház bejáratát.
elhízott, állapította meg szandi a játszótéren a temetés másnapján.
mint a magány. sokáig nem engedtem ki a szabadba!
én apára gondoltam!, mondta.
a halál is társas lény, mindig talál valakit:
nem tudtam kimondani.
kedvencem a rántott máj nagy, és ősztől iskolás leszek!,
futott hozzánk mercédesz. mögötte a hinta
még lengett, a szél átfogta derekát, felemelte
kis legyem, emlékeimmel csapkodva a dóm felé szállt.

gerdi napokig nem evett, miután elmentek.
meg ne dögölj, a legszebb korban vagy, klimaxos liba!
vigyázz, nem látod többé őket és karácsonykor amerikát!
hasamról eltűntek a hurkák.
valahogy ősz lett, fakult a tiszaparti barnaság.
betértem az egyik templomba a piacról haza.
lépcsőn mentem fel, mint anyához szoktam.
én meg elváltam, súgta fülembé gábor
a harminc éves érettségi találkozón.
kezei között az éjszaka újra otthonommá vált.
reggel anya hangjára ébredtem:
megmondtam, hogy ne feküdj össze velem!
vitatkoztam emlékével.
köszö az éjszakát!, fizetett a kisváros
a szálloda bejáratához kavarva az avart.
pár nap múlva megjött gábor mailje.
cseréltem volna egy falevéllal.
kiállítanám magam szoborként a reökben,
eltévedt pina lehetne a címe.
az se érdekelne,
ha a látogatók kérdeznék, hogy mi ebben a művészet.
nem válaszoltam:
vége,
nem írom tovább ezt a versszöveget, csak beküldtem az és-nek.
aki nyel az merjen!

gerdinek rossz szokása lett:
mindig ráfeküdt a billentyűzetre.
kihívta maga ellen a sorsot, hullt a szőre, én újra írni kezdtem.
feszültek a varratok szívemen, és belém bújt valami sűrű, halk melankólia.
a gondod jó volt, írtam szandinak.
a magány lábából etet, és nem kér szalvétát se.
a szerelem elköltözött
fekete filccel a ragtapaszon ez állhatna átkeresztelve a névtáblát.
= én lettem a kiválasztott, akit senki nem választott.
szandi megijedhetett, mert odaültette a monitorhoz mercedeszt.
elfelejtettem, mit mondtál a múltkor, ne haragudj, nagy, csipogott.
gerdit elaltatta az orvos!
másnap elkezdtem körbeutazni a földet.
vettem egy szobabiciklit.
akkor lett az egyik kedvenc csatornám a national geographic.

elmentem fogorvoshoz is.
anya barokk kerevete, nagymamától örökölte, állta a költségeket.
beültetés.

álomban zöld lombos fa nőtt a helyén,
alatta a főnök új titkárával évődtem húsz évesen.

a víz alatti tornán a gyógytornásznő dicsért:
csak a lábát jobban tegye szét!

úgy, úgy! hajlítsa be a térdét
és tapsol! keze a vízben marad!

utána a masszőr kezei húsz percen át csattogtak.
fahéj illatban a fájdalom végiglovagolt a hátamon.

ezt a bugyikát húzzuk lejjebb!

kiderült, hogy meleg, mint az iszap.

a zuhanyzóban barna csomók hulltak.

50. születésnap kettesben szandival:

1 hét kréta, ouzo, minotaurusz, labirintus, szirtaki.

joe-t kezdtem megszeretni.

elengedte, kifizették,

elephantos tenger átszelés gyalog, tengerjáróm kék műanyag pacsni
cuppogott. fekete csibém vette zsebpénzéből.

rosszullét vissza a repülőn,

a steward 100%-os

narancslével leöntött,

bocsánatot kérve

bőröndöm tovább utazott.

ez az?, kérdezte a fiatal férfi

az ajtóban két nap múlva. piros bikinim

egyik pántja már fuldoklott.

rátekerhetnéd az ujjadra!,

nem mondtam,

de utána kiporszívóztam a lakást,

hátha felszívom a magány.

szandi szobájában találtam egy füzetet.

AKI ELOLVASSA, HALÁL FIA!!!

én csak beleolvastam:

Az új lakót befőttesüvegben elvittem nagyihoz. A póknál jobb, mondta. Elengedjük a kertben, majd kigazol helyettünk, és esténként nekem ciripel, ámított a faggató művész. Semmit, csak butikoztunk, feleltem. Meg két pasi az utcán belénk kötött. Szokás szerint Milánói spagetti. Anya? Hát mindig panaszkodik, ráadásul megint írogat, apát is egyre többször emlegeti, utálok a volt tanáraikat is, nem hasonlítasz se apádra, se anyádra! A macskát

meg úgy dédelgeti, mint a szégyenünket, zimmermädchen, a német is egyre szarabbul megy, nem kell már a mese, dehogy írok, emlékszel, úgy húzta fel mellőlem hajánál fogva a szőnyeegről, mint egy fűcsomót szoktak a földből!

kiráztam fiókjából az erkélyen a szemetet.
az élet berúgott, talált a hűtőben egy boros palackot.
botladozott, hányingere volt,
a korláton két paplan emlékszaga sárguló virágok között.
szombaton kimentem a laposra,
a kis bikini felsőben a szívem is égette a nap.
épp magam utánóztam, de legalább nem unatkoztam.
a tiszában az új titkár bűnöktől szikrázó szeme.
szerencsére nem fulladtam bele.
nem tudok biciklit szerelni, felelte.
a hőség már ette az árnyékokat.
kirázott a hideg.
ha meghalok, keresztem falosz legyen, írtam szandinak.
csak egy mosolyjelet küldött vissza.
a szűz halottak rá se rántottak,
hogyan anyához egyre gyakrabban kijártam. sírok
rendezett sorokban parkoltak.
szívféknyom.

a buszon az ülés alól vinnyogás.
tornazsákban csipás kölyökmacska.
a lélegzetek, nedvek gyorsan összebarátkoztak.
végül is hasonlít rám, sokszor pisilek éjszaka, gondoltam másnap
: büntelen sört nem árulnak?
a macskatenyésztő tanfolyamot elvégeztem két hónap alatt.
visszereim dagadtak.
a nagyobbakra felköthetném magam, jutott eszembe egy este,
és pikk-pakk a villanykörte meghalt, én meg rátapostam
a kis gerda hasonmás farkára.
megharapta a nagylábujjam.
három vérző foghely, nyávgóság, betadin.
kisminkeltem bajaim.
fekete csibém nagylány lett.
nekem mondta el először szerinte.
nyáron akkor már egyedül is eljöhetne!, gézbabás lábujjal említettem meg.
a gyárban kinevezés, ügyfélszolgálati menedzser,
beszélni angol, orosz. 30%-os
béremelés:

már háromszor csókolóztam!,
visszhangozta ferihegy két év múlva júliusban.
otthon mercedesz arcát II. gerda szerelemittasan körbenyalta.
kiállítások, múzeumok, szilvás gombóc, rántott tök, lapos.
plédünkön egy elégedett bikinifelső.
vízibalett mercedesztől.
szomszédom tizennyolc éves fia belezúgott,
és nem csoda: vágyár lepte el a várost.
szerelem bűvészkellékeit sodorta a folyó,
éjszakákon át ágyamon ugrándozva csacsogott
kis fekete gazellám.

II. gerdának nem kellett a prémium táp,
és naphosszat csak nyávogott, de mercedesz nem jött.
osztóndíjat kapott spanyolországba.
egy templomot restauráltak,
de nem omlott le, amikor egy munkás
megerőszakolta érintetlen párducom.
megfojtanék minden szót,
amit akkor írtam:
... minden cigányra!
lehet, hogy lelki trauma, felelte a bőrgyógyász,
és az övsömör elmúlt, ahogy jött.
következő nyáron balaton, lánykori barátnők
együtt számolgattuk a tablettát.
vénesszonyok egy szegényházban
öten, főszereplő a borosüveg,
felolvastam nekik az írásom.
minden volt már benne, csak isten nem!, nevettek.
aztán hogy éjszaka látott-e minket meztelen, nem tudom.
fényképek nem készültek, de hirtelen dörgött, villámlott:
nagyon ismerősök vagytok!, tartotta fel hüvelykujját.

a macska felnyalta a földről a kiömlött pálinkát,
a főnök házi specialitását.
nem érdemelte meg
a II. gerda nevet.
pár perc múlva a tányérja körül repkedett,
én meg gyűjtöttem lelkemben a kérdőjeleket.
amikor szandiék elmentek, valami elszállt belőlem ferihegyen.
együtt kávéztunk, integettem.

a retro báli ruha tetszett mercedesznek.
végzős főiskolás. régész. nagyí-szak.
szandi is nevetett.
kettőt vettem amerikában, ez nem volt rajtam soha,
mondtam az első este,
amikor szandi lehúzta a wc-én a sanaxot.
melatonin, álmokat okoz, mosolygott,
és átnyújtotta a dobozt, amit hozott.
aztán mint egy betegség lassan végül megoldódottam.
szépségkiállítást rendezett a tavasz.
nyugdíjamból futotta,
anya házát kiadtam. új túsarkúmban
otthon az erkélyen, mint a poszméhek a virágok körül ide-oda topogtam.
esténként meg írtam, emléktornyot építettem,
és minden szkájpóláskor rákentem a legújabb malterréteget.
a nőgyógyászt meg leszartam, persze nem szó szerint,
csak örültem, hogy nincs komoly baj:
kis műtét, lesüllyedt a méhe.
hogypár év után én a nemnélküli hova, nem érdekelte.
megérttem. fiam lehetett volna.

II. gerda prűszkölt,
a tél tv-sorozatokat, sálakat kötött.
kiolvastotta hibernált titkomat: fiútestvéred lett volna!
szandi kiakadt: cirkuszsátorral nem feded el a múltat!
a lányom vagy, érts meg!
inkább írj, anya!, mondta.
jól bevacsoráztam.
álomban tüzes karikákon ugráltam át.
égett haj, szempilla, hónalj és szeméremszőr szagra ébredtem.
valahol a közelben disznót pörzsöltek,
és a föld két lábon, 50 denes harisnyában tovább keringett.
egyik nap feltöltött az élet, a másikon kicsorgott belőlem.
húséges voltam félelmeimhez.
egyre rosszabbul aludtam.
csak akkor sikerült, amikor már
teljesen kifacsartam citromsínű magányom savanyúságát.
a piros foltoktól megijedtem újra,
de a bőrgyógyász krémje a hiányspórákat bőrömből kiirtotta.
lehet, hogy a buszon szétszórtam,
mert a piacról hazafelé egy férfi leszóltott:

asszonyom, segíték hazavinni! várja a lányát, unokáját? nem is tudja?
egymás melletti házban lakunk, miután drága feleségem meghalt...
korral szaporodó szép szavak,
a bejárati ajtó előtt
a lábtörlőn
legalább fél órán át szatyrokban dagadtak.
a következő héten egyszer ő, egyszer én kavartam meg a paprikást.
áron fővilágító volt a színháznál.
a macska meg nyávogott,
elfelejtettem beletenni tányérjába a mócsingot.
dél-alföld széttette lábát,
szeged tiszafátylával ölelgette magát.
valami baj van? nem jelentkezel napok óta!, kérdezte szandi.
semmi baj, öregek tűzijátéka!, mosolyogtam.
szilveszterkor a görögtűz már nem csak az égből hullt.
tavasszal anya házát eladtuk,
vettünk egy közöset. áronnal
minden nap egymás testén napoztunk.
új kocsink először makóra indult.
megnéztük a „punci-szobrot”,
a hagymatikum kupolái mellhalmok.
írj nekem egy lovas verset, ölelt át mezőhegyesen.
megkötöm lovamat...
de tőled áron csak a halál old el, énekeltem.
szandi is megnyugodott.
: majd együtt kirándulgatunk a nyáron!
de az ősz koszorúkat font,
két kezével arcát takarva
mercédesszel joe is hazajött.
vízsugárban engedték el szandit.
áron fényjátékot készített neki, de én nem láttam,
torkomban álmok, számon kicserepesedett jaj,
lalala.
szandi távoli nevetése sírt mindenhonnan.

először II. gerdát vettem észre.
a padon nyávogott.
integettem.
karomon infúzió

him

bá

ló

zott.

áron épp a cipőfűzőjét kötötte be.

én meg készültem az elkerülhetetlen repülőre,

az örökké tartó versszöveggel,

ami soha sehol nem jelent meg.

dehogy, nem, nem gégerák!, mondta az orvos.

kórházállomás.

álomban egy férfi, az irodalom feltartotta a táblát:

betegség miatt zárva

II. gerda gyakran hányt,

de áron lánya elvállalta,

amikor mercédesz esküvőjére kiutaztunk amerikába.

kis fekete csibémbe beszeretett az ügyvéd.

meghallgatta a tárgyaláson őt is tanúként.

szandit fölmentették.

a vacsoráról lovas kocsin mentek el,

még mindig nem akart autóba ülni mercédesz.

fátyla belekapott az emlékekbe.

te csak írd!, kiáltott visszanézve.

joe úgy ölelt át, mintha:

szandi

nagymama lenne fél év múlva!

a repülő nem zuhant le.

álmaim sarkát behajtottam,

akár egy félbehagyott regényt,

amiből a könyvjelző valahogy elveszett.